

Den Augsburgska bekännelsens dag

Predikan på distans 2021-06-27.

Kyrkoherde Sten Rydh, Evangelisk-lutherska kyrkan i Sverige

I Guds, Faderns + och Sonens och den Helige Andes, namn. Amen.

Bön: Käre himmelske Fader! Vi tackar dig idag för reformationens välsignelse. Vi tackar dig för att ditt rena och klara ord har kommit också till oss. Ge oss nåd att hålla fast vid det rena och klara evangeliet till frälsning för var och en som tror. Genom din Son, Jesus Kristus, vår Herre och Frälsare. *Amen.*

Predikotext. Matt. 11:25-30 (Reformationsdagens evangelium).

25 Vid den tiden sade Jesus: "Jag prisar dig Far, himlens och jordens Herre, för att du har dolt detta för de visa och kloka och uppenbarat det för de små. 26 Ja, Far, så var din goda vilja. 27 Allt har min Far överlämnat till mig. Och ingen känner Sonen utom Fadern, inte heller känner någon Fadern utom Sonen och den som Sonen vill uppenbara honom för.

28 Kom till mig, alla ni som arbetar och är tyngda av bördor, så ska jag ge er vila. 29 Ta på er mitt ok och lär av mig, för jag är mild och ödmjuk i hjärtat. Då ska ni finna ro för era själar, 30 för mitt ok är mildt och min börda är lätt."

Den Augsburgska Bekännelsen lästes upp inför kejsaren vid riksdagen i Augsburg den 25 juni 1530 av kansler Christian Beyer.

I vår text säger Jesus:

”Jag prisar dig Far, himlens och jordens Herre, för att du har dolt detta för de visa och kloka och uppenbarat det för de små. Ja, Far, så var din goda vilja” (Matt. 11:25).

Detta är avgörande för all sann kristendom. Reformationen var inte en missnöjesrörelse som gick ut på att avskaffa vissas missbruk. Det är visserligen sant att Luther reagerade mot vissa missbruk när det gällde avlaten och att hans 95 teser utlöste en våldsamt debatt. Men bakom detta låg att Luther genom Guds ord blivit övertygad om att rättfärdiggörelsen är en gåva som Gud skänker syndaren av nåd allena. I sin berömda tornupplevelse i slutet av år 1518 förstod Luther vad som menas med orden i Rom. 1:17,

I evangeliet uppenbaras rättfärdighet från Gud, av tro till tro, som det står skrivet: Den rättfärdige ska leva av tro (Rom. 1:17).

Luther förstod då att Guds rättfärdighet inte är en straffande rättfärdighet utan en gåva från Gud. Det är inte fråga om vår egen, aktiva rättfärdighet, utan om en passiv rättfärdighet som Gud skänker oss av nåd för Kristi skull. Luther skriver själv att han aldrig någonsin hade önskat någon splittring eller skilsmässa från påvedömet och den allmänliga katolska kyrkan. Med all makt hade han kämpat för att bli sådan att Gud skulle vara honom nådig. Men nu uppenbarade Kristus en helt annan lära för Luther. Det var inte den vise och kloke Luther som kom fram till detta, utan den utblottade syndaren Luther som inte visste hur han skulle kunna bestå inför Gud. Genom Skriftens klara ord blev Luther övervunnen av den Helige Ande. Det som varit fördolt för den vise och kloke Luther blev nu uppenbart för honom när han av lagen hade blivit helt tillintetgjord.

Luther skriver:

”Men jag insåg att hur oförvitligt jag än levde som munk, var jag likväl en syndare inför Gud. Därför hade jag ett mycket oroligt samvete. Jag älskade inte den »rättfärdige Guden», som straffar syndarna, nej, jag hatade honom... Så rasade jag i mitt onda och oroade samvete. Likväl klappade jag våldsamt på hos Paulus på detta ställe, då jag hade en brännande törst efter att få veta, vad Paulus menade. Medan jag dag och natt tänkte på detta, gav jag slutligen genom Guds nåd akt på sammanhanget, nämligen »I detta uppenbaras Guds rättfärdighet, som det står skrivet: Den rättfärdige skall leva av tro.» Då började jag förstå, att »Guds rättfärdighet» är den, genom vilken »den rättfärdige» genom Guds gåva skall leva, nämligen genom tron, och att detta är meningen: genom evangelium uppenbaras »Guds rättfärdighet», nämligen den passiva, genom vilken den barmhärtige Guden gör oss rättfärdiga genom tron, som det står skrivet: »Den rättfärdige skall leva av tro.» Här upplevde jag, att jag var helt och hållet född på nytt och hade gått in i själva paradiset genom öppna portar...” (citater från Per Jonsson, Biblicum 1983/5).

Det finns ingen annan väg till himmelen än den väg som här öppnades för Luther. Så länge en människa själv försöker komma till Gud genom goda gärningar, genom förnuftet eller genom andliga upplevelser, syner och uppenbarelser utanför Guds ord är vägen stängd. Gud själv har stängt den. Jesus säger att *”det är dolt för de visa och kloka”*. Jag såg nyligen ett program om buddhismen och buddhistmunkarnas kamp för att uppnå det som för dem är den högsta saligheten. Det gällde att genom intensiv kontemplation och ett så heligt liv som möjligt stegvis komma högre och högre. Målet är till sist det totala utslöckandet. Man kan aldrig säkert veta om man når fram dit, och man vet inte heller vad detta egentligen är. Men man bygger de vackraste tempel och kontemplationshus man kan för att komma i den bästa möjliga koncentration och den absoluta sinnesstämning som krävs. Så satsar de frommaste munkarna allt för att om möjligt nå målet.

Detta är lagens religion. Den finns i alla främmande religioner men också ofta mitt inne i kristenheten. Ja, den finns i varje människas hjärta av naturen efter syndafallet. På Luthers tid var det den väg som kyrkan anbefalld. Genom att med Guds hjälp sträva efter att leva så heligt som möjligt kunde man steg för steg blir mer och mer rättfärdiggjord. Men ingen kunde vara viss om frälsningen. Det räckte inte med att be till Jesus. Han var en alltför sträng domare. Man måste därför hoppas på hjälp från helgonen och från munkarnas heliga liv som gjorde att de hade s.k. överloppsgärningar som man kunde få del av genom att t.ex. köpa avlatsbrev. När så Luther började predika att man får hela Guds nåd på en gång som en fri gåva genom tron var detta ett dråpslag mot den senmedeltida läran om rättfärdiggörelsen. Om det räcker med att tro på Kristus utan alla gärningar måste ju detta leda till ett ogudaktigt liv, menade man. Om Gud förlåter alla synder kan man ju leva hur som helst och ändå få förlåtelse! Skall inte all from strävan i klostren räknas som en stor helighet, är det ju inte längre någon mening med att gå i kloster, göra pilgrimsfärder och leva asketiskt! Så är reformationen ingenting annat än upptäckten av vad Skriften lär om frälsningen. Paulus skriver:

Men Gud som är rik på barmhärtighet har älskat oss med så stor kärlek, även när vi ännu var döda genom våra överträdelser, att han har gjort oss levande med Kristus. Av nåd är ni frälsta! Han har uppväckt oss med honom och satt oss med honom i den himmelska världen, i Kristus Jesus, för att i kommande tider visa sin överväldigande rika nåd genom godhet mot oss i Kristus Jesus. Av nåden är ni frälsta genom tron, inte av er själva. Guds gåva är det, inte på grund av gärningar för att ingen ska berömma sig (Ef. 2:5-9).

Denna tro har en stor sprängkraft. Genom Guds nåd och förlåtelse får människan den helige Andes gåva och kraft att leva ett heligt liv i vardagen. Vi behöver inte göra goda gärningar för att komma till himmelen, men när vi tror på Kristus gör vi goda gärningar genom tron och den helige Andes kraft. Genom evangelium föds också en sann bekännelse. Den kristna människan älskar Guds ord och vill hålla fast vid allt vad ordet lär. Så var reformationens stora bekännelse i Augsburg många lekmäns gemensamma bekännelse inför kejsaren. Bekännelsen var visserligen skriven av lärda teologer. Luther hade lagt grunden genom sina många skrifter och Melancton utformade den slutliga bekännelsen. Luther fick inte komma till riksdagen då han var förklarad i rikets akt, så att vem som helst hade rätt att döda honom. Men från borgen i Coburg godkände Luther bekännelsens innehåll. Det var sedan lekmän som lade fram bekännelsen med fara för sina egna liv. Redan hade flera lutheraner bränts på bål och fängslats, och bekännarna i Augsburg visste att samma sak kunde drabba dem. Men Gud gav dem mod att bekänna när det behövdes.

Så ledde Augsburger bekännelsen till att den evangeliska kyrkan kunde fortbestå. Hur än motståndarna rasade fortsatte de lutherska prästerna frimodigt att predika det rena och klara evangeliet och lekmännen gick troget till de lutherska kyrkorna för att höra ordet och ta emot nattvardens heliga sakrament och så gemensamt prisa Gud som nu uppenbarat allt detta för dem. Så var reformationen en väldig lekmannarörelse där man inte avskaffade ämbetet utan troget höll sig till det rätta ämbetet där ordet förkunnades rent och klart och sakramenten förvaltades i enlighet med Kristi instiftelse.

Jesus säger i vår text:

Ja, Far, så var din goda vilja. Allt har min Far överlämnat till mig. Och ingen känner Fadern utom Fadern, inte heller känner någon Fadern utom Sonen och den som Sonen vill uppenbara honom för (Matt. 11:26-27).

Det var Faderns vilja att människor skulle komma till tro på det rena evangeliet om Kristus och hans försoning. Ingen kan känna Fadern annat än genom Sonen. All våra egna vägar till Fadern är stängda. Endast genom Kristi fullbordade försoning och tillfyllestgörelse

kan vi få nåd och evigt liv hos Gud. Reformationen innebar därför att de som lärt känna Kristus genom Guds ords rena och klara evangelium nu kunde vara vissa om att de har en nådig och förlåtande Fader i himlen.

I vår tid finns visserligen den Augsburgska bekännelsen kvar i de lutherska kyrkorna, men det är få som på allvar bekänner sig till den. Många menar att den är att betrakta som ett ekumeniskt enhetsdokument där målet är att alla kyrkor skall kunna förenas i en yttre enighet. Man har då helt tappat bort att Bekännelsen innebär ett ja till hela Guds ords lära men ett nej till varje falsk lära. I varje artikel av bekännelsen finns denna dubbla sida. Först framställs Guds ords rätta lära om synden, Kristus, rättfärdiggörelsen, predikoämbetet och sakramenten o.s.v. men sedan kommer i varje artikel ett avvisande av dem som lär annorlunda. När vi i dag bekänner oss till den Augsburgska bekännelsen är det *därför att* den i alla stycken för fram Bibelns rena och klara lära och tar avstånd från djävulens alla lögner, vem som än för fram dem. De som driver falska läror och lär människorna så är inte ödmjuka och fromma hur vänliga och fina de än framstår mänskligt sett. Men just detta är villolärans natur. Man kommer med fårakläder för att det skall se ut som Kristi kyrka. Men Jesus säger: *”Akta er för de falska profeterna. De kommer till er i fårakläder, men i sitt inre är de rovlystna vargar”* (Matt. 7:15).

Att vara trogen mot bekännelsen idag är inte bara att ha den med som ett formellt dokument i kyrkan. Det är framför allt att bekänna att varje artikel i bekännelsen är Guds ords rätta lära och att i den helige Andes kraft kämpa för *den tro som en gång för alla har överlämnats åt de heliga* (Jud. v. 3). Det innebär att både säga ja till bekännelsens artiklar och att i ord och handling också säga nej till dem som avviker från bekännelsen i en eller flera punkter. Mot detta står dagens ”fromma” tal om att det är kärlekslöst att skriva och predika mot dem som avvisar bekännelsen. Man menar att den inre friden i kyrkan är viktigare än sanningen. Men Skriften säger klart och tydligt: *Vi kan ju inte göra något mot sanningen, utan bara för sanningen* (2 Kor. 13:8). Man säger också att vi inte ska ha någon annan bekännelse än Bibelns egna ord. Detta låter mycket fromt. Men Bibeln själv lär oss att vi tydligt och klart skall bekänna vad Bibeln lär. Detta är omöjligt om man inte får följa Bibelns egna anvisningar om att klart skilja sanningen från lögnen och vederlägga dem som säger emot. Så är bekännelsen inte alls något tillägg till Bibeln utan en klar framställning av vad Bibeln själv lär i ett antal viktiga frågor och samtidigt en vederläggning av falska läror som hotar kyrkan och de kristnas tro. Bekännelsen leder därför inte bort från Skriften utan in i den. I varje artikel visar bekännelsen vad Bibeln själv lär. Den grundar sig på tydliga och klara bibelord. Bekännelsen visar också ständigt på den rätta vägen till himmelen. Den bekänner sig framför allt till de ord som Jesus avslutar vår text med:

Kom till mig, alla ni som arbetar och är tyngda av bördor, så ska jag ge er vila. Ta på er mitt ok och lär av mig, för jag är mild och ödmjuk i hjärtat. Då ska ni finna ro för era själar, för mitt ok är mildt och min börda är lätt. (Matt. 11:28-30).

Amen.

Bön. Lovad vare Gud och välsignad i evighet, som med sitt ord har tröstat, lärt, förmanat och varnat oss. Hans Helige Ande stadfäste ordet i våra hjärtan, att vi inte må vara glömska hörare, utan ordets görare, och så dagligen tillväxa i tro, hopp, kärlek och tålamod intill änden, och bli evigt saliga. Genom Jesus Kristus, vår Herre och Frälsare. *Amen.*